

Emissiehandel uitgelegd

Vragen en antwoorden over het Europese CO₂-emissiehandelssysteem (EU ETS)

Inhoudsopgave

- I** [Emissiehandel uitgelegd aan de hand van vijftien vragen](#)
- II** [Veelgestelde vragen over het functioneren van emissiehandel](#)
- III** [Veelgebruikte termen](#)

I Emissiehandel uitgelegd aan de hand van vijftien vragen

1. Wat is CO₂-emissiehandel?

Emissiehandel is de handel in emissierechten. Elk emissierecht vertegenwoordigt 1 ton CO₂-uitstoot. Een emissiehandelssysteem begint met het vaststellen van een uitstootplafond (cap). Het totaal aantal beschikbare emissierechten is gelijk aan dit plafond.

Bedrijven die deelnemen aan emissiehandel moeten voor elke ton CO₂ die zij uitstoten een emissierecht inleveren. Dat is de basisverplichting. Binnen het Europese plafond is een maximale hoeveelheid emissierechten beschikbaar; dit zorgt ervoor dat er ook een maximum is voor de uitstoot van alle aan EU-ETS deelnemende bedrijven

Bedrijven die minder emissierechten beschikbaar hebben dan zij hebben uitgestoten, moeten emissierechten bijkopen, terwijl bedrijven die minder hebben uitgestoten dan zij aan emissierechten hebben, hun overschot aan rechten mogen verkopen. Door de vraag naar en het aanbod van emissierechten krijgen emissierechten een prijs.

Elk bedrijf maakt voor zichzelf de afweging: is het goedkoper om zelf maatregelen te nemen die de uitstoot naar beneden brengen of om emissierechten te kopen? Als het duur is om zelf maatregelen te nemen, koopt een bedrijf emissierechten. Als het duur is om emissierechten te kopen, neemt een bedrijf zelf maatregelen. Op die manier worden de broeikasgasreducerende maatregelen genomen daar waar ze het goedkoopst zijn.

Een grafische uitleg over de werking van emissiehandel is te vinden op de [website van de Europese Commissie](#).

2. Waarom is er CO₂-emissiehandel?

Emissiehandel wordt ingezet om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Verlaging van broeikasgassen is nodig om klimaatverandering tegen te gaan. CO₂ is het belangrijkste broeikasgas. CO₂-emissiehandel is het instrument dat de overheid inzet om de verlaging van broeikasgassen bij de industrie en de energiesector voor elkaar te krijgen.

3. Wat is de achtergrond van CO₂-emissiehandel?

De verplichtingen van het Kyoto-protocol en het Klimaatverdrag zijn de aanleiding geweest voor de inzet van emissiehandel. Landen die het Kyoto-protocol hebben ondertekend, zijn verplicht om de uitstoot van broeikasgassen te beperken. Emissiehandel is een middel om dit doel te bereiken. De Europese Unie (EU) is in zijn geheel partij bij het Kyoto-protocol. Daarnaast gelden er doelstellingen voor de Europese lidstaten afzonderlijk om de broeikasgasuitstoot te beperken.

Het Kyoto-protocol loopt binnenkort definitief af. Op dit moment bereiden de landen van de Verenigde Naties een nieuw wereldwijd Klimaatverdrag voor. Dit verdrag zal eind 2015 getekend moeten worden. Het kan dan in 2020 in werking treden. Aan het nieuwe Klimaatverdrag zullen naar verwachting meer landen mee doen dan aan het Kyoto-protocol. Ook van China en de VS wordt verwacht dat zij op termijn emissies gaan reduceren. Nederland neemt deel aan het Kyoto-protocol en aan het Europese emissiehandelssysteem, het EU ETS. Daarnaast treft de Nederlandse overheid nog een groot aantal andere maatregelen om de doelstellingen te halen.

Meer informatie over [de laatste klimaatmaatregelen](#) van de Nederlandse overheid.

4. Welke bedrijven nemen deel aan het EU ETS?

Het ETS reguleert de uitstoot van zo'n 11.000 bedrijven. Die nemen gezamenlijk 45% van de Europese uitstoot aan broeikasgassen voor hun rekening. In Nederland zijn ongeveer 450 bedrijven onder het ETS verplicht om hun uitstoot te beperken. Zij veroorzaken ongeveer 45% van de CO₂-uitstoot in Nederland. Bedrijven onder het ETS zijn meestal grote, energie-intensieve bedrijven uit de elektriciteitssector, raffinage industrie, chemische industrie, metaalsector, enzovoorts. In Nederland is een klein deel van de bedrijven (20%) binnen het ETS verantwoordelijk voor het grootste deel van de totale uitstoot (90%).

Meer informatie:

- [Ontwikkelingen in CO₂-uitstoot door bedrijven in Nederland \(pdf\)](#)
- [Deelnemers aan het EU ETS](#)

5. Hoe zit het Europese emissiehandelssysteem in elkaar?

Het Europese Emissions Trading System (EU ETS) is het grootste emissiehandelssysteem voor het broeikasgas CO₂ ter wereld. De EU heeft altijd veel aandacht gegeven aan de aanpak van de uitstoot van broeikasgassen. De EU wil op dit punt een voortrekkersrol vervullen. Het EU ETS wordt beschouwd als het vlaggenschip van het Europese klimaatbeleid.

Alle EU-lidstaten nemen deel aan het EU ETS. De Europese Commissie heeft het voortouw voor de vormgeving, uitbouw en aanpassing van het systeem. De Commissie voert hierover overleg met de lidstaten. Besluitvorming vindt plaats in de Raad van Ministers en het Europees Parlement.

Het EU ETS bestaat inmiddels ruim tien jaar. Het systeem gaat uit van vastgestelde handelsperiodes. Aan het begin van elke handelsperiode worden net zoveel emissierechten aangemaakt als het plafond groot is. Die rechten worden voor een deel toegewezen aan bedrijven en voor een deel via openbare veilingen in de markt gebracht. De 1^e handelsperiode was een testfase en liep van 2005 tot en met 2007. De 2^e handelsperiode liep van 2008 tot en met 2012 en is gelinkt aan de 1^e 'commitmentperiode' van het Kyoto-protocol. Hierdoor konden ook broeikasgasverminderingen in landen buiten de EU meetellen als reductie binnen het EU ETS. Bijvoorbeeld emissiereductie in ontwikkelingslanden. Dit op beperkte schaal en onder voorwaarden. Inmiddels is de 3^e handelsperiode (van 2013 – 2020) ingegaan. In de 3^e handelsperiode van het EU ETS daalt het uitstootplafond langzaam, worden meer rechten geveild en speelt de Europese Commissie een centrale rol bij de toewijzing van rechten.

Meer informatie van de [Europese Commissie over het EU ETS](#).

6. Heeft alleen de EU een emissiehandelssysteem?

Nee, verschillende landen buiten de EU hebben ook emissiehandelssystemen. De VS en Canada kennen al enige tijd emissiehandelssystemen op regionale schaal. Twee daarvan, Californië en Québec zijn sinds 2014 aan elkaar gekoppeld. En ook in Nieuw-Zeeland is een ETS van kracht. Korea heeft een nationaal emissiehandelssysteem sinds 1 januari 2015. In Japan functioneert een emissiehandelssysteem binnen de hoofdstad Tokyo. Een aantal landen overweegt emissiehandel in te voeren.

Een belangrijke stap vooruit, is dat landen zoals China, Mexico en Chili op dit moment overwegen om een nationaal emissiehandelssysteem in te voeren. In China zijn al diverse ETS-proeven op regionale schaal in bedrijf en de voorbereidingen voor een nationaal systeem in China zijn in volle gang.

Meer informatie:

[Overzicht van landen met emissiehandelssysteem en landen die dat overwegen](#)

7. Wat is het voordeel van een emissiehandelssysteem boven een CO₂-belastingmaatregel?

Beide systemen hebben een prijs voor de CO₂-uitstoot. Dit heeft als voordeel dat de kosten voor milieuvuiling worden doorberekend binnen de productieketen. Hierdoor worden 'schone' producten goedkoper dan vervuilende alternatieven.

Het belangrijkste voordeel van emissiehandel is dat het plafond vooraf vaststaat. De uitstoot van alle bedrijven kunnen onder emissiehandel nooit hoger zijn dan het vastgestelde plafond.

Dat geeft de garantie dat de beperking ook écht wordt bereikt. En de economische prikkel bevordert dat dit tegen de laagste kosten gebeurt. Een CO₂-belasting biedt weliswaar de garantie dat betaald wordt voor CO₂-uitstoot, maar niet dat een bepaalde hoeveelheid CO₂-beperking ook wordt gerealiseerd. Bovendien is het op EU-niveau vrijwel onmogelijk om een geharmoniseerde belasting op CO₂-uitstoot in te voeren.

8. *Reguleert het EU ETS alleen de uitstoot van CO₂?*

Nee, sinds de start van de derde handelsperiode wordt ook de uitstoot van twee andere broeikasgassen meegenomen in het EU ETS, namelijk N₂O (lachgas) en PFK's (perfluorkoolstoffen). Deze emissies worden omgerekend in CO₂-emissiewaarden.

9. *Regelt het EU ETS alleen de uitstoot van de industrie?*

Nee, sinds 2012 valt ook de luchtvaartsector onder het EU ETS.

Zie voor meer informatie over de luchtvaartsector de [website van de NEa](#).

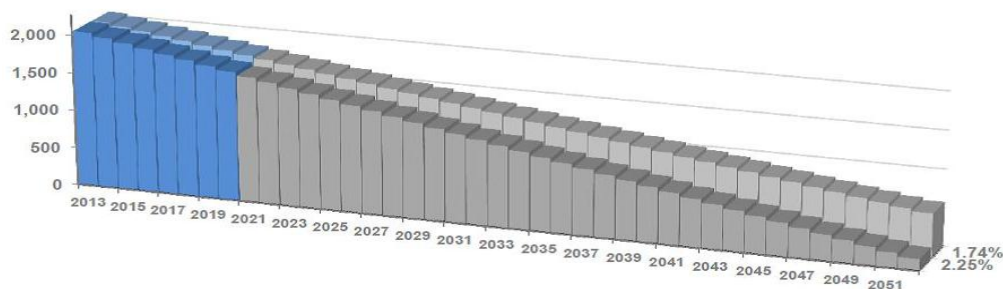
Hieronder wordt het EU ETS voor stationaire bronnen (bedrijven) verder toegelicht.

10. *Welke doelstellingen bereikt het EU ETS?*

Tijdens de eerste twee handelsperiodes van het EU ETS (2005 t/m 2007 en 2008 t/m 2012) was het plafond voor de EU als geheel gebaseerd op stabilisatie van de CO₂-uitstoot in 2012 op het niveau van 1990. Deze CO₂-doelstelling is door de EU gehaald.

In de derde handelsperiode zal de CO₂-uitstoot van de energie-intensieve industrie moeten dalen met 21% in het jaar 2020 vergeleken met het niveau van 2005. Dit laatste betekent dat het plafond jaarlijks met een vast percentage (1,74%) zal moeten afnemen. Daardoor zullen er steeds minder emissierechten op de markt komen. Dat betekent dat er meer CO₂-beperkende maatregelen nodig zijn. Onlangs is in Europees verband afgesproken dat een verdere aanscherping zal plaatsvinden tot 40% in de periode tot 2030. Voor het EU ETS betekent dit dat het plafond jaarlijks zal afnemen met 2,2%.

Grafische weergave van de afbouw van de cap als gevolg van de doelstelling van 21% (factor 1,74) en van 40% (factor 2,2) tot en met het jaar 2050

11 Welke effecten bereikt het EU ETS nog meer naast CO₂-beperking?

Naast een vermindering van de uitstoot kunnen met een emissiehandelssysteem ook de volgende effecten worden bereikt:

- Kostenbesparing bij het realiseren van de CO₂-doelen, doordat de vermindering daar plaatsvindt waar dit het goedkoopste kan;
- Bewustwordingseffect, doordat bedrijven hun emissies moeten monitoren en daarover rapporteren;
- Impuls voor innovatie.

12. Worden deze drie effecten bereikt?

Kostenbesparing is gerealiseerd. De Europese CO₂-doelen zijn de afgelopen jaren gehaald, meestal tegen lage kosten.

Bewustwording is ook bereikt. Op dit moment valt 45% van de CO₂-uitstoot onder het EU ETS. Het gaat om de 450 grootste veroorzakers van CO₂-uitstoot in Nederland. De uitstoot van deze bedrijven wordt gemonitord en gerapporteerd in het kader van het EU ETS.

Impuls voor innovatie wordt op dit moment onvoldoende bereikt. Vervuilende technieken zijn door de huidige lage CO₂-prijs (zie hieronder) vrij goedkoop. Hierdoor is er weinig stimulans voor bedrijven om op zoek te gaan naar nieuwe innovatieve technieken die de uitstoot van CO₂ beperken. Opscaling van innovatieve technieken vindt minder plaats, wanneer deze technieken duurder zijn en de CO₂-prijs laag is. De Europese Commissie heeft een aantal maatregelen ingevoerd om de marktwerking te versterken en daarmee de prijs van emissierechten te prikkelen (zie hieronder).

13. Hoe worden emissierechten aan bedrijven toegewezen?

Een bedrijf dat deelneemt aan emissiehandel krijgt per jaar een hoeveelheid emissierechten toegewezen. Dat gebeurt op basis van onder andere eerdere productieniveaus en benchmarks voor de CO₂-efficiency van het productieproces. Dit laatste betekent dat bij de toewijzing ook rekening kan worden gehouden met verbeteringen die een bedrijf in het verleden al heeft aangebracht en met de resterende mogelijkheden om CO₂-uitstoot te beperken.

De toewijzing vindt sinds de start van de derde handelsperiode plaats door de Europese Commissie, op basis van Europese regelgeving. Voorheen was de toewijzing van rechten een bevoegdheid van de lidstaten zelf.

Sinds de start van de derde handelsperiode wordt een deel van de emissierechten via veiling op de markt gebracht. Dit deel loopt op tot ongeveer de helft aan het eind van de handelsperiode. Dat betekent dat bedrijven deze rechten moeten kopen. Het Europese beleid is om na 2020 het aandeel van te veilen emissierechten niet te laten afnemen. Gratis rechten zijn alleen nog bestemd voor bedrijven die opereren op een internationaal concurrerende markt. Energiebedrijven krijgen sinds de start van de derde handelsperiode geen gratis rechten meer toegewezen. Want zij kunnen hun kosten volledig doorberekenen in de energieprijzen.

Meer informatie over toewijzing van rechten op de [website van de NEa](#).

14. *Hoe verlopen transacties met emissierechten?*

De emissierechten bevinden zich in het EU Register, waarvan de NEa het Nederlandse deel beheert. Een ieder die een rekening heeft geopend in het EU Register kan transacties doen met emissierechten. ETS-bedrijven zijn verplicht een rekening te openen. Daarnaast kunnen ook beleggingsinstellingen, handelaren of zelfs natuurlijke personen (vrijwillig) een rekening openen. Om een rekening te openen moet wel aan een aantal [voorwaarden](#) zijn voldaan. ETS-bedrijven kunnen rechtstreeks transacties aangaan met andere ETS-bedrijven. Zij kunnen daarnaast rechten aanbieden en kopen op een veiling (zie hieronder). Ook is het mogelijk om rechten te kopen van handelaren in emissierechten (banken, beleggers, handelsbureaus). Een rekeninghouder beheert zijn eigen rekening en registreert transacties binnen het Register. Dit systeem is vergelijkbaar met het overboeken van transacties op een bankrekening. Iedere transactie wordt geregistreerd en gecontroleerd door de EU en/of de VN, via het EU Transaction Log of het International Transaction Log.

15. *Hoe werkt de veiling van emissierechten?*

Sinds 2012 neemt Nederland deel aan de gezamenlijke veiling van (inmiddels) 25 lidstaten, in het zogenaamde 'common auction platform'. De Nederlandse rechten worden op dat platform geveild.

Het Duitse handelsplatform EEX is door de Europese Commissie aangewezen als het gezamenlijke veilingplatform. De NEa is door het ministerie van Infrastructuur en Milieu aangewezen om als veiler op te treden. De NEa biedt de Nederlandse rechten aan, ontvangt de opbrengsten en brengt een jaarverslag over de veilingen uit. De opbrengsten worden door de NEa overgedragen aan het ministerie van Financiën, aan de Schatkist dus.

Om als bidder op de gezamenlijke veiling op te treden moet een partij aan een aantal voorwaarden voldoen en beschikken over een vergunning van de nationale autoriteit (in Nederland is dat de AFM). Eind 2014 waren 65 bidders toegelaten, in meerderheid bedrijven die verplicht deelnemen aan emissiehandel. Daarnaast treden beleggers, banken en kredietinstellingen als bidder op. In 2014 zijn voor Nederland ruim 22 miljoen rechten geveild. De opbrengsten bedroegen ruim € 131 miljoen. Hierin is ook de opbrengst van de in 2014 gestarte veiling van luchtvaartrechten meegenomen.

Informatie over het verloop van veiling van emissierechten in Nederland is te vinden in het [veilingrapport op de website van de NEa](#).

II. Veelgestelde vragen over het functioneren van emissiehandel beantwoord

16. Is emissiehandel slecht voor de concurrentiepositie van het Europese bedrijfsleven?

Internationaal concurrerende bedrijven zijn bang dat het EU ETS leidt tot een concurrentienadeel. En dat bedrijven hun productie opvoeren in landen waar niet betaald hoeft te worden voor de uitstoot van CO₂ ('carbon leakage'). Daarom neemt de Europese Unie maatregelen om prijsverschillen veroorzaakt door emissiehandel te vergoeden. Om te voorkomen dat 'carbon leakage' optreedt, worden de bedrijven binnen het EU ETS die kwetsbaar zijn voor internationale concurrentie, op de 'carbon leakage-lijst' geplaatst. Deze bedrijven krijgen gratis emissierechten toegekend op basis van de schoonst mogelijke productie (dus op basis van de benchmark).

Meer informatie over carbon leakage op [de website van de NEa](#).

17. Wat wordt gedaan om wereldwijd een 'gelijk speelveld' te krijgen?

Als in de hele wereld verplichtingen voor CO₂-vermindering gelden, zal er eerder sprake zijn van een eerlijke markt voor bedrijven. Er zullen dan geen bedrijven zijn die uitstoot kunnen veroorzaken zonder kosten en daarmee voordeel hebben op hun concurrenten. Als eind 2015 in Parijs een nieuw Klimaatakkoord wordt gesloten, waaraan alle landen meedoen, wordt een belangrijke stap gezet op weg naar een 'gelijk speelveld'. Dat wil zeggen: gelijke regels of voorwaarden voor alle marktpartijen.

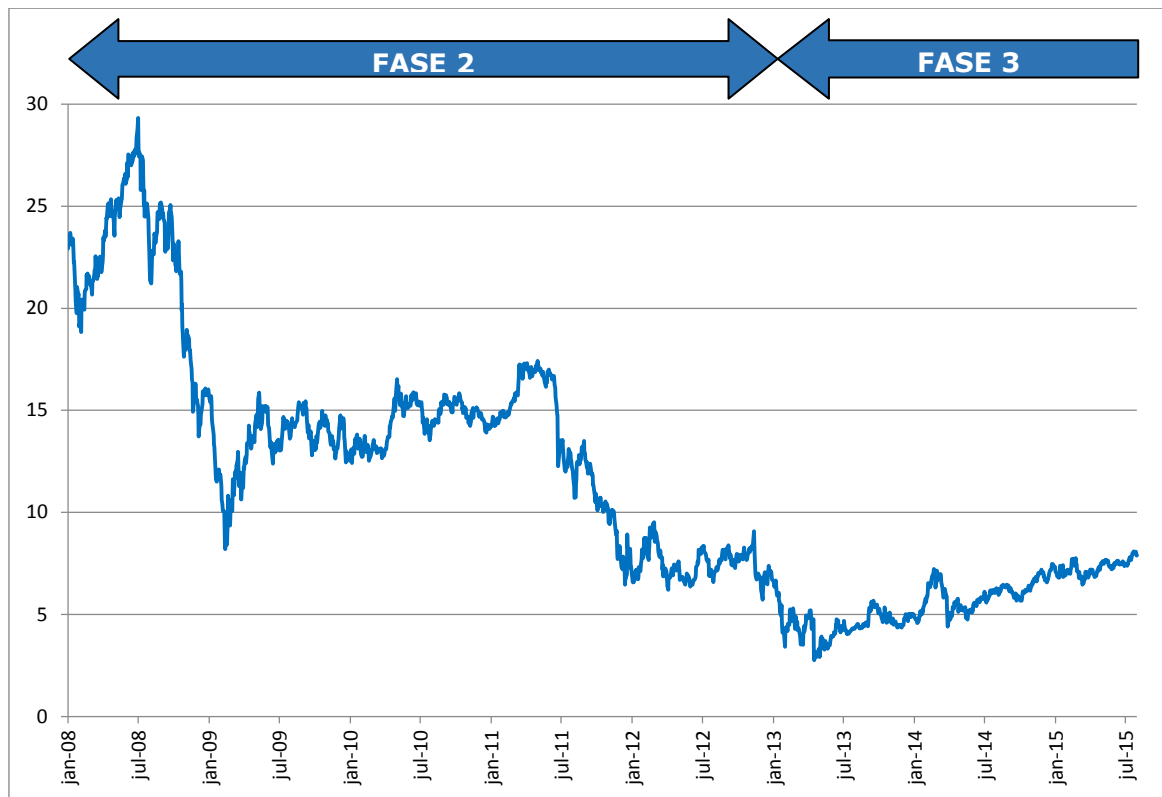
In internationaal verband wordt al enige jaren kennis uitgewisseld over 'carbon pricing' in verschillende landen. Hierbij is het doel om mogelijkheden te verkennen om systemen met elkaar te verbinden. Ook dit komt de internationale handel ten goede.

Meer informatie [over internationale kennisuitwisseling en 'linking' van systemen](#).

18. Hoe heeft de prijs van emissierechten zich ontwikkeld sinds de start van het EU ETS?

Bij de start van het EU ETS was de richtprijs € 30 per ton CO₂. Deze richtprijs was gebaseerd op verwachtingen van de kosten voor CO₂-beperking en investeringen van bedrijven. De prijs van emissierechten heeft sinds het ontstaan van de markt een grillig verloop. In de eerste handelsperiode (de proefperiode) bleef de prijs enige tijd op € 30 per ton CO₂. De prijs daalde toen bekend werd dat rechten van de eerste periode niet konden worden gebruikt in de volgende handelsperiode. In de neergaande lijn vanaf 2008 is het effect van de economische recessie te zien. Die vond vooral in 2008-2009 plaats. In de jaren daarna trad een licht herstel op. Tussen 2011 en 2013 is de prijs opnieuw gedaald. Begin 2013 lag de prijs tijdelijk onder de € 3. Analisten schrijven dit toe aan het overschot van niet-gebruikte rechten tijdens de financiële crisis. Als gevolg van het 'backloading' besluit en het vooruitzicht op de Marktstabiliteitsreserve is prijs vanaf april 2013 continu gestegen, tot vlak boven € 8 in juli 2015. ([zie deel III Veelgebruikte termen](#)).

EUA (DEC Future) prijs in euro

Bron: Thomson Reuters Point Carbon

19. Is het EU ETS wel effectief, nu de prijs van CO₂-emissierechten zo laag is?

Het EU ETS is wel effectief, voor zover het gaat om het realiseren van de doelstelling. Ook is het effectief voor het beperken van de kosten voor klimaatbeleid. Het ETS systeem functioneert goed, in die zin dat vraag en aanbod op de markt de prijs bepalen. De uitvoering functioneert ook goed: in Nederland komen vrijwel alle bedrijven hun wettelijke verplichtingen goed na.

Het EU ETS is op dit moment minder effectief als prikkel voor investeringen in nieuwe technieken. Dat komt door de huidige prijsontwikkeling van CO₂-emissierechten. Critici wijzen er op dat investeringen in CO₂-vermindering en ontwikkeling van innovatieve technieken door bedrijven hard nodig zijn om de doelen op de langere termijn te halen en klimaatverandering te beperken.

De verwachting is echter dat de prijs door het aantrekken van de economie en door enkele Europese maatregelen ter versterking van het ETS zal gaan stijgen. Zodra dit gebeurt, zal de prikkel voor investeringen en innovatie toenemen.

20. Hoe staat het met het draagvlak voor emissiehandel en 'carbon pricing'?

Door de lage prijs van CO₂-rechten zou de markt het vertrouwen in het instrument ETS kunnen verliezen. Dit lijkt echter mee te vallen. Uit marktonderzoeken en enquêtes die internationale organisaties jaarlijks uitzetten onder bedrijven, blijkt dat de meeste bedrijven positief zijn over het instrument ETS. Uit onderzoek onder internationale concerns blijkt dat veel bedrijven al rekening houden met hoge CO₂-prijzen bij het plannen van investeringen en risicomangement. Hierbij valt op dat ook bedrijven die niet gevestigd zijn in een land waar

CO₂ op dit moment een prijs heeft, rekening houden met CO₂-prijzen in de toekomst. Er zijn bedrijven die juist kansen zien bij hogere CO₂-prijzen en bij de overheid aandringen op strakkere klimaatdoelen en een goed functionerend ETS. Tijdens de VN Climate Summit in New York in september 2014 hebben meer dan 1000 internationaal opererende bedrijven een verklaring van de Wereldbank getekend. Hierin worden landen opgeroepen om een wereldwijd systeem van 'carbon pricing' in het leven te roepen.

Meer informatie:

- [Verklaring Wereld Bank](#)

Enquêtes bedrijven onder andere:

- <http://financial.thomsonreuters.com/en/resources/articles/point-carbon.html>
- https://ieta.memberclicks.net/assets/Reports/ieta%209th%20ghg%20market%20sentiment%20survey%202014.pdf?mcid_token=0a9fbef4-faa5-4f55-aeb7-8a9dad3d61f2

21. Zijn er teveel emissierechten uitgedeeld?

Op dit moment is er een groot overschot aan rechten. In 2013 waren er ruim twee miljard ongebruikte rechten in de markt. Dit was meer dan nodig om de totale uitstoot voor dat jaar te compenseren. Door het overschot is de prijs van rechten laag.

Er zijn verschillende oorzaken aan te wijzen voor de opbouw van het overschot. De belangrijkste is de economische crisis (vanaf 2008) en het achterblijven van economische groei. Doordat de productie kromp, beschikten bedrijven vaak over meer rechten dan zij nodig hadden om aan hun verplichtingen voor uitstootbeperking te voldoen. Een andere reden is dat bedrijven overgebleven rechten uit de tweede handelsperiode mochten doorschuiven naar de derde (het zogenaamde 'banking'). Een deel van die rechten komt uit buitenlandse projecten, vooral uit ontwikkelingslanden. Binnen die buitenlandse projecten kon vaak veel uitstoot worden gereduceerd, tegen lagere kosten dan binnen de EU. Omdat het voor het effect op het klimaatprobleem niet uitmaakt waar uitstootbeperkingen worden gerealiseerd, mogen bedrijven binnen het EU ETS de buitenlandse rechten inzetten om aan hun verplichtingen te voldoen. Hieraan is wel een aantal voorwaarden verbonden en het mag maar tot een bepaalde grens. Aankoop van deze rechten heeft niettemin op grote schaal plaatsgevonden en dit heeft bijgedragen aan het overschot. Tot slot heeft een succesvol energiebesparingsbeleid effect op vermindering van de hoeveelheid CO₂-uitstoot. Daardoor is er een toename van het aantal niet gebruikte rechten.

22. Wat wordt er gedaan aan het overschot aan emissierechten?

Door het plafond in de toekomst verder te verlagen, zullen bedrijven eerder een tekort krijgen aan rechten. Dat zal leiden tot meer transacties en tot de afbouw van het overschot. De Europese Commissie (EC) heeft de centrale regie op het toewijzen van rechten versterkt. De EC heeft uniforme regels in werking gesteld, die minder beleidsruimte laten voor de lidstaten bij de toewijzing van rechten. Daarnaast zijn bij de start van de derde handelsperiode afspraken gemaakt over de afbouw van het gebruik van rechten uit de eerste twee handelsperiodes. Hieronder valt ook het gebruik van buitenlandse uitstootbeperkingen.

Maar deze maatregelen hebben op korte termijn nog weinig resultaat om het effect van het overschot aan rechten weg te werken. Door het overschot kan het prijsmechanisme zijn werk dan niet goed doen. Na toenemende kritiek op het functioneren van het ETS heeft de Europese Commissie in 2013 maatregelen genomen. De Commissie zal het aantal rechten op de markt met 900 miljoen verminderen. Deze rechten zullen in latere jaren alsnog worden geveild ('backloading').

De Commissie verwacht dat het overschot de komende jaren structureel en langdurig zal zijn. Daarom werkt de Europese Commissie daarnaast aan structurele maatregelen om het overschot aan rechten te verminderen door een Marktstabiliteitsreserve te maken. Bij een overschot kunnen rechten tijdelijk uit de markt worden genomen en in de reserve gezet. Hiermee wordt het aanbod van rechten flexibeler en meer in overeenstemming met de vraag.

Meer informatie over de [veranderingen bij de start van de derde handelsperiode](#).

Meer informatie over [de verschillende typen emissierechten en het gebruik ervan](#).

Meer informatie over [de Marktstabiliteitsreserve](#).

23. Hoe kan een lage prijs van emissierechten op lange termijn schadelijk zijn voor de concurrentiepositie van het Europese bedrijfsleven?

Het 'lock in-effect' was de belangrijkste reden voor de Europese Commissie om over te gaan tot backloading en het instellen van een Marktstabiliteitsreserve ([zie deel III Veelgebruikte termen](#)). Hiermee gaf de EC de prijsontwikkeling een nieuwe impuls. Als bij langetermijninvesteringen onvoldoende rekening wordt gehouden met de toekomstige CO₂-prijs, zullen bedrijven investeren in verouderde technieken met een lange levensduur (lock in). Zo was de redenering van de Europese Commissie. De kosten voor deze verouderde technieken kunnen hoog oplopen bij een oplopende CO₂-prijs. Dit beïnvloedt de concurrentiepositie negatief.

24. Welke wensen heeft Nederland voor het toekomstige EU ETS?

In het SER Energieakkoord¹ is afgesproken dat Nederland in het Europese overleg inzet op :

- a. verdere verlaging van het ETS-plafond, gericht op het bereiken van het lange-termijndoel van 80 tot 95% vermindering van broeikasgassen voor de hele economie in 2050;
- b. borging van de positie van internationaal concurrerende bedrijven (zogenaamde *carbon leakage*-bedrijven) door toewijzing van 100% gratis rechten op basis van reële benchmarks en werkelijke productie, uitgaande van de best performance in de sector;
- c. compensatie van de indirecte (elektriciteits)kosten, uitgaande van de best performance in de sector.

25. Hebben andere overheidsmaatregelen wel zin naast het EU ETS? Bijvoorbeeld subsidies op windmolens?

Van tijd tot tijd verschijnen berichten in de media van critici die vinden dat de overheid beter kan stoppen met het uitgeven van miljarden euro's aan CO₂-beperkende overheidsmaatregelen. Want dit zou het EU ETS kunnen ondermijnen. Daarbij verwijzen zij naar het 'waterbedeffect'. CO₂-beperking op de ene plek leidt ergens anders binnen het ETS-systeem tot CO₂-ruimte. Bijvoorbeeld: de CO₂-besparing door windmolens (of het plaatsen van zonnecellen of het indraaien van ledlampen) leidt tot meer ruimte in het uitstootbudget voor het energiebedrijf. Het energiebedrijf stoot immers minder CO₂ uit en hoeft dus minder rechten te kopen. Hierdoor zullen andere CO₂-beperkende maatregelen niet genomen hoeven worden. Die maatregelen zouden mogelijk kosteneffectiever zijn.

¹ Tekst SER Energieakkoord

Dat argument gaat niet op als de CO₂-prijzen binnen het ETS erg laag blijven. Zolang de prijzen binnen het ETS laag zijn kunnen extra stimulerende maatregelen door de overheid om uitstoot te beperken wel zinvol zijn. Deze maatregelen zetten ontwikkelingen in gang die nodig zijn voor de energietransitie. Bij hogere CO₂-prijzen zijn extra maatregelen van de overheid om duurzame energie te stimuleren niet nodig. Het ETS draagt dan bij tot de energietransitie die nodig is voor een klimaatneutrale toekomst op de langere termijn.

26. Is de informatie over uitstoot van bedrijven en toewijzing van emissierechten openbaar?

Ja, voor wat betreft de bedrijven in Nederland is deze informatie te vinden op de [NEa website](#).

Informatie over alle Europese bedrijven is te vinden op [de site van de Europese Commissie](#).

III. Enkele veel gebruikte termen uitgelegd

Wat is 'carbon leakage'?

Er is sprake van 'carbon leakage' als prijsverschillen leiden tot het verplaatsen van activiteiten naar landen waar CO₂-uitstoot geen geld kost. Als hierdoor de vervuiling alleen wordt verplaatst, zonder dat CO₂ wordt beperkt, spreken we van 'carbon leakage'.

Wat wordt bedoeld met 'lock in effect'?

Als bij langetermijninvesteringen onvoldoende rekening wordt gehouden met de toekomstige CO₂-prijs, dan kan worden geïnvesteerd in verouderde technieken die een lange levensduur kunnen hebben. De kosten voor deze verouderde technieken kunnen hoog oplopen bij een stijgende CO₂-prijs. Dit wordt het 'lock in effect' genoemd.

Wat is backloading en wat is de Marktstabiliteitsreserve?

Bij 'backloading' wordt een hoeveelheid rechten uit de markt genomen en in reserve gehouden. Dit met de bedoeling om deze rechten op een later tijdstip terug te brengen in de markt. In 2013 heeft de Europese Commissie deze maatregel getroffen om iets te doen aan het grote overschot aan emissierechten dat op dat moment was ontstaan. Dit overschot drukte de prijs van rechten. Door deze lage prijs dreigde de markt het vertrouwen in het systeem te verliezen.

De Marktstabiliteitsreserve is een maatregel om het overschot aan emissierechten te reguleren als dat nodig is en daarmee een instrument te hebben om de prijs van emissierechten een impuls te geven.

Wat is 'dynamische allocatie'?

'Dynamische allocatie' betekent dat de toewijzing van rechten niet langer plaatsvindt op basis van eerdere productie, maar op basis van gegevens over productievolumes. Bedrijven die in vergelijking met andere bedrijven in hun sector beter scoren op energie-efficiency, zouden op basis van dynamische allocatie extra rechten ontvangen als zij meer produceren. Nederland heeft in Brussel bereikt dat deze mogelijkheid wordt onderzocht bij de herziening van het ETS-systeem.